

M. 10889 : 1-94.

ACC. N.R.

Landskap: Skåne
Härad: Diverse
Socken: "
Uppteckningsår: 1947

Upptecknat av: olika personer;

Adress: se de olika sätten!

Berättat av:

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

s. 1-94. Lur F 62.

För in

Färs härad	s. 1-12.
Gärds "	s. 13 - 16.
Häyagås "	s. 17 - 20.
Herrstads "	s. 21 - 24.
Ingelstads "	s. 25 - 47
Järrestads "	s. 48 - 51.
Lugnande "	s. 52 - 66.
N. Åsbo "	s. 67 - 94.

Skriv endast på denna sida!

Skura
Fär
Söder

52, (EU.6477)

107/124 b

Gunnar Persson, Åkeröd

1923.

- 1) = 52 Första spretaket 1862, Spannack utsträckt hit ty de åro = gott material för att dra ihop alla byggar. Hit drogs det ur.
- Halmen ligades upp på repa, uttagad, sattes på i två lösblock, kört att man ej tröckna ihop, utan hängde axen mot yxa. Eftom - töcket gled.
 - Såväl vass användes där det faceras. Men ej om den skulle sköndras i ny eller nä, men godo är det fel så slog den kruell på sig på änden och vid torra väder o längst så blåste brännen av och taket blev väldigt tätt!
 - Såväl togs av med en vispapp. Sattes upp på stranden att torka, i fyra veckor, över 8-10 härror.
 - Spannar på kroppen, tråd över dem läg 3 räddar, 1 vid takfoten, 2 högre upp. Ekenaglar är långs med spannen nistade med $\frac{1}{2}$ alus mellanrum. Dessa band med bastrep egen stora $\frac{1}{2}$ av denna material. På värden över rastanum bands kapper - något klockare än de första - bereds även med bast, mellanrum $\frac{1}{4}$ tum. Dessa bereds sedan banden. Vid takfoten, läg räddar på en avrig = trappinne med en spit, bandan fast med bast.
 - Vid täckningen hängs härvorna jämn med yxa. Ebb. togs vass som var styft till förföring av hundhätget.
 - Så sätts härvorna upp i löntes i bastet och vigran på, bandet och bast i var ände. Sen takvungen takat rävsas. Sen skärs eft. längd L. kapp, som medfördes.
 - Tak är väster tiochare. Tak mot norr ej - lågat 25-30° i Västl. 30 cm.
 - Rygningen: den bästa är gamla halmen. Ryggaträ - yxa.
 - Knäpuler - läcke tornison ^{stegan}.
 - Senare vid skrotakten -
 - Att kan hänga rätt långt: norr 20år, söder 5-8år, väst & väster 5-15år.

Å 1928. J. H. F.

- 2) = 55 Man skulle aldrig facka i nä 'erna för då slog halmen kryp på ändan och ~~faller~~ ^{fäller} ~~faller~~ ^{faller} aldrig så långt, ift hade aldrig vigran med sig, 25-30 loodit. Täckhöpperna hittar man näst, allts härvorna, och både man igång härlig hurrtakbor så där man i grannens grönje - ej i noga där hela beträckningen var 5 ore. Bräträffbluen = 2 kg, om den ej är fördam.
- || - men väggarna halvkläddes, det faceras ej häring? på den här sättet. Att för dyr att ha och bråts fisk man hämta: junga h. ^{Linnings?}

42.

108/124 d

Acc. n:r M10889:1.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Färs Ulme

Socken: Ilostjörs

Uppteckningsår: 1947

30 Spänner

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvet för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst påslagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takräppar?

Uppgifterna lämnade av

Namn: Anders Karlsson

Adress: Ilostjörs

Födelseår och födelseort: 1861 i Ilostjörs

Svar:

1. Ja halmtak.
2. Takten är bindetak, bundna med vidjor av ungfjörk eller röd pil.
3. Tak är löst halm du ger ej.
4. Det var endast bindetak för 10-50 år sedan.
5. Ja.

M.10889:2.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

b, Man använder även fjärat sig eller bindgarn som bands med hjälp av en hävstå.

f, Vid bindningen stakts vidjorna in under läketet, varefter armen fördes in överför det-samma och drog ut vidjorna som häftades, för att spänna hårdare senare.

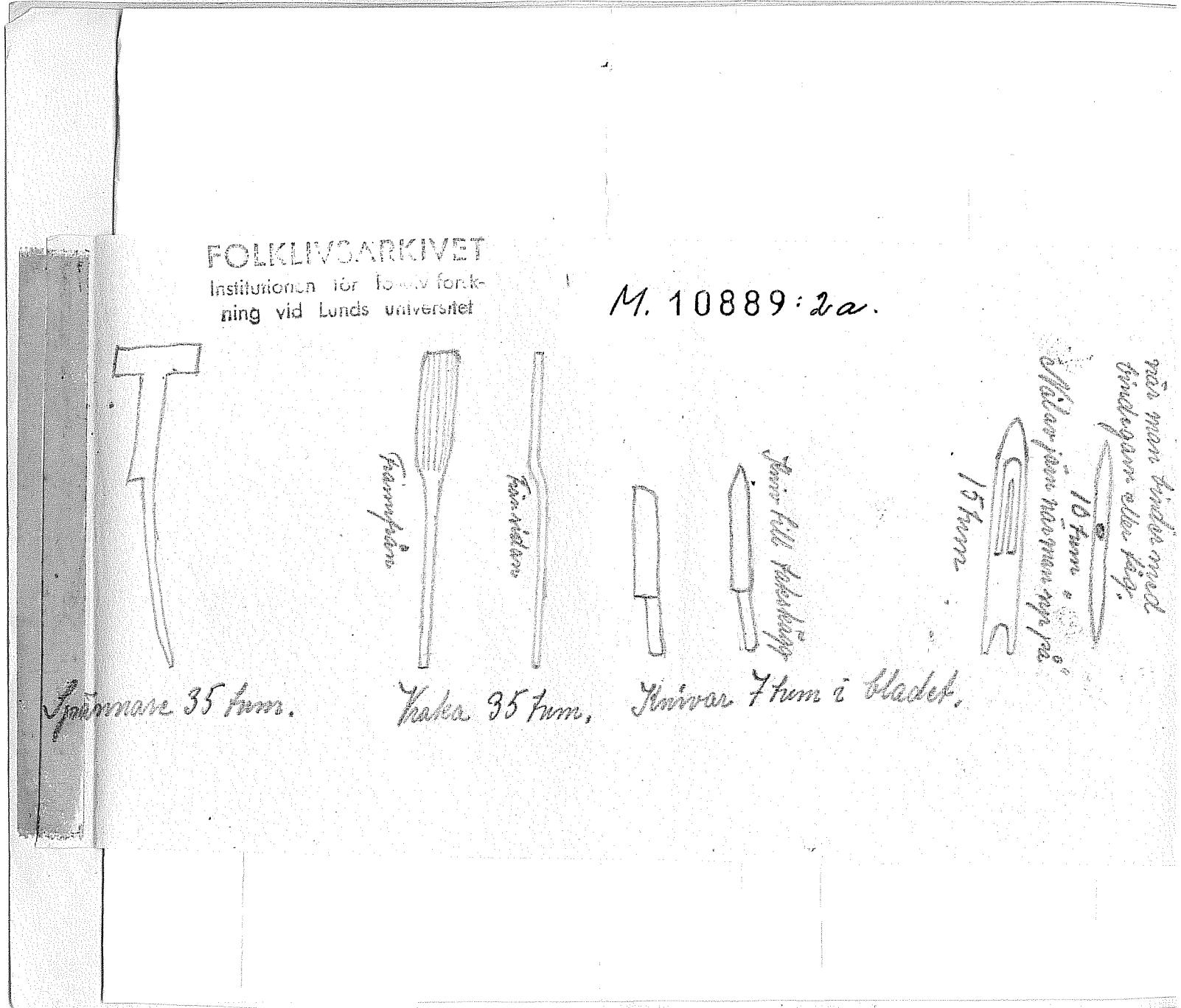
8.a, Spännare, oraka med sefflor, knivar och en s. k. trärsteg.

b, Tidigare band man för hand utan redskap.

9, Spännare och oraka voro av trå. De vidare i medföljande teckning.

10, Spännare fördes in under läketet, så lade man knäet på spännaren och tryckte på köppen.

Med orakan klappades halmen upp så att den låg jämnt. Den användes även till att hålla på halmen när man skar ner. Knivarna användes till att skära ner läket. Trärstegen stod man på vid hockningen. Den fästes med två rep i ryggåsen.

*mör man hinders med
brölloppen eller flg.*

四百一

Müller'sche *Hilfsmittel für die*

July 61

M. 10889:2a.

FOLKLINGSARKIVET

Institutionen för handikarforskning vid Lunds universitet

Fjäril 35 mm. Vaka 35 mm, Grövar 7 mm i bladet.

M.10889:3.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med takläckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

11/ Knäputor och käskor.

12/ Rågen "riwas" eller repas på en långhalmskäcka, sedan bindes den i kärvar.

b/ Vassen skördas på efterhösten, sättes upp i runda skyllar och förvaras ut.

13a/ Ja, man täcker även utanpå det gamla taket, s. k. "syr på". Då användes en lång möl samt stålkhåd. b/ Ja.

c/ Takskägget läggs 4 tum nedom understa läketet. Det skärs under sinkel, ej över.

d/ För cirka 18 år sedan lades halm- och vasstak även på nya hus.

14a/ Man lägger halm på ryggisen. Ovanpå lägges "ryggaträ" som består av två från 2 almar långa, som försades i övre änden där man sticker en pinne igenom. På senare tid har de fastats med en kätting.

b/ Halmen böjs över en sticka som förs mellan häjps och väkt under det andra taket.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takräpporna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som takläckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper där Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

15/ I fäckare och 2 hantlangare. Syp man
på behövs en innanför som sticker nälen
föllbaka.

16/ Jag har ^{sitt} det vid Kulturen Östarp, där
min bror har fäckt.

17/ Taken lades på läkt. Tak på ravel har
jag endast varit med om att riva ned.

18/ Ja.

Halmtak kan ligga längre om de tägger rätt.
Jag har fäckt på en gård här i Helsingör år 1883.
Det fäket liggar kvar ännu.

19/ Ja.

20/ Från 1879 till 1932 på Lödeborgs
gods.

21. Småbrukare.

44. 108/127a

Acc. n:r M 10889:5.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Färs

Socken: Lövshad

Uppteckningsår: 1947

Uppgifterna lämnade av

Namn: Per Svensson

Adress: nr 13 Lövshad

Födelseår och födelseort: 1887 Lövshad

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takräppar?

Svar:

1. *J*a
2. *För med vidjor, nu har undanlägger snöre.*
3. *Ny.*
4. *På 10-20. talet var de högsäsong, 30. talet minskar de, på 40 talet är de cirka 10-20 stig om året. De brukar mest på brand-kolagen premierna är så höga.*
5. *J*a. *Bler här härdmaterial tillräckligt försvinner halmtaken innan längt*

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materiällets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

M. 10889:6.

6. Isolerade

7. Man bieder ut halmen över läphet till lagor
fjälek, lägger häppen över, binder sen med
fjärad snöre om läphet o häpp, fast ska de vara
8. Nål, braga, spännae, knivar, skut.
b. Inte mig verliktig

9. Material frä utan knivarna
längd 40 cm längd 20 bredd 10, längd 60 vertikal
nål braga spännae
längd 20 stöt spännae
stöt användes allt laga sönliga
buk. *(Handskriven)*

10. Med nälen sticker man snöret genom halmen
om läphet o häppar, med bragan klappar
man så de blir slät, med spännaer klämmer
man ihop de, så skatorna kan promana där
föreulan att framta ut stråna

M. 10839:6a.

Har hört berättas mycket, med egna ögon sett hur
de har utvecklats från slagan till skördetjänstskän.
I min barndom hörskas den mestta sänder med (plijel)
de va endast på 2-4 hästes bruk som dom använde
hästvärk, i min ^{barndom} var bra ja många mil efter ett par
hästar försprånda vandring dag efter dag, runt runt runt,
när de va kväll ständande men sej eik kom en hung, där
fick hela 12 skilling i dagton, där var allt köttet berka
Vid 12 års ålder kom jag till min mester i tjänst, där
mäste ja börja använda slaga, där var ja 17 år föska
värje år mell slaga, På den åldern var de inte 14 dagars dröniga

stampo ut strana

7. Bes
bin
ale
tyd

8. a. ' vid
alla

b. and

9. Var
tidi
rial,
— g
teck
när

10. Vast
olika

M.10889:6 b.

Allt sär från 1-100 hvarlands jordbruk höggs med sic.
närsas i bands för hand. De som inte förmådde
följa med. De va den tidens idrott.
Inga prövare för god præstapion
Men väl ringakning för begränsad förmåga
Vad arbetskraft, mha fink spinnna varje muskel. för att
hinner med. de ger häring åt hoppians alla ledet.
Tilken arbeksglädje! Någon gemyllig stimmning
när vi åt (lillemilda & mactan)

Dar gamla gata tid

M. 10889:7.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfordel-
ningen?

11 Vantar kan icke användas,
men väl knäputar

12 Kan både slagböshas o repas, men de är
ett rätt långt kapitel som ja icke kan ge mig
in på här. b. Vassen hugges med lis, när den
blommar, bindes i härvor, o höras till förkning

13 I. enslaka fall utanpå de gamla
b. Jas

c. Man drar ett sörre ifrån den ena ändan
till andra, börjar sin vid den ena ändan
skär efter smöret, så blir de rätt, klappas
med skuffel sen blir de släkt. d. Nej

14 Man börjar vid en ända o lägger på omihalm,
spetsigt i lopp, hänger sen rygggrå över som färde

15. 2, täfparen på taket, skriver
när de behövs till hanblangaren,
häppra vidja halm.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt svara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16 Har sett många borrhål i vindskedder, dom va i regel upprullna fick esättas med nya. då spika man rikk över att hålla häppan
17 På läkt

18 Ja

19 Med nöje, shall ja göra efter västa
förmåga

20 I Lovestad med omnjord,
från 1918 till dags datum

21 Småbrukare

43.

108/126 d

Acc. n:r M 10889:9.

LUF 62

Uppgifterna härföra sig till

Landskap: ÖsaneHärad: Färs MjSocken: KanstadUppteckningsår: 1947

Uppgifterna lämnade av

Namn: Olof AnderssonAdress: 32 Kanstad TrerödFödelseår och födelseort: 1899 i Taskerup

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

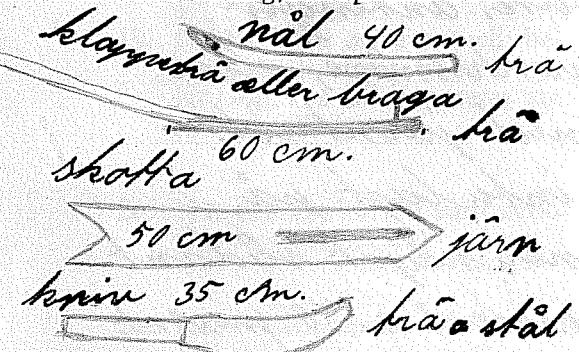
1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takkäppar?

Svar:

- 1) ja de finns både dera.
- 2) de ärna bindetak, ankingen bundna med käppan och snöre, eller också sydda på med järntråd.
- 3) Löshalm har jag inte lagt på ej heller rivit mer något sedan
- 4) a. 10 procent b. 20 procent c. 50 procent
d. 90 procent.
- 5) ja käppar användas,
men inte alltid

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6) använder klappar har man ensfaka band, annars syr man på
 7) man lägger först ut halmen, sen lägger man klappen på, och binder ett och annat band om, sen klappar upp halmen så att det blir niohörunda slät, sen lägger man fler band om och knytes som det skall vara.
 8) man använder näl, kniv och klapprembrå och dessutom en s.k. skotta.
 b. Tidigare användes även spänorre.
 9) nälen användes att få snören igenom halmen. Klapprembrå användes att klappa upp halmen med. Skottan användes att vira träd på när man syr utanpå det gamla hacket. Kniven användes att skära och grämma hacket.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takläckningen? Och vilken
är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M 10889:11.

11) Nej

12) längghalmen reparas eller slagtörshar.
b. när har jag aldrig varit med
skördat, men jag tror att den skall faga
när vatten är tillflutet,

13) man riven av det ~~de~~ gamla taket
och lägger nytt, eller istället sätter man
utanpå det gamla b. ja.

c. man drar en snod längs med
takskägget där efter skär man efter den.
dnej inte numera.

man lägger upp hårn på
takåsen där efter hänger man ryggfrä
gränste över de. man sticker i riska
efter riska hälls hålet är fästat.

15) två stycken, en som fäcker
och en som hanthänger.

16. Har Ni hört omtals eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16) jag har sett gamla vindskedrar som där har varit borrat hål i men jag har aldrig gjort det själv. någon gång på 1800 talet.

17) taket lägger på läkt

18) ja dom användes på alla hus

19) ja om det är som jag har beräkna

20) sen 1923 har jag varit tåchare i

Tanstad, Tolånga, Röddinge, Röråsås
Baldinge, Sv. Perså, Tryde m.fl.

ja jag är småbrukare

57.

111/129 d

Acc. n:r M.10889:13.

LUF 62

Uppgifterna lämnades av

Namn

Adress

Födelseår

och födelseort:

Uppgifterna härför sig till

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande? 10
 - b. för 10 år sedan? 20
 - c. för 20 år sedan? 40
 - d. för 50 år sedan? 90
5. Användas (använtes) takräppar?

Svar:

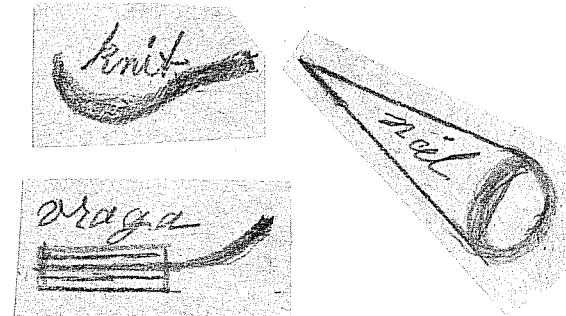
halm vass finns inte nu mer
dock rör som är bättre än vass
jag förs med vee vigrar numera gjutträd

nej

Ja

M.10889:14.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

nej Tröden är sista 50 cm. lång man sticker ner tröden uppifrån oda ner under taktet och över kappan som ligger längs åt havan vraga nät och knif

nej vragan består av en tråbit sista femton cm. lång och 10 cm. bred med den inga sidan refflad samt med ett skafft nälen är också en tråbit med en jätsvets

Vragan använder till att slå upp taket med och göra det jänt nälen sticker man med före sigens kniven skär man taket med sen det är upplagt

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket? *ja*

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt? *ja*

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus? *nej*
14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?
*man sticker palmen
in under hässven*
15. Hur många arbeta samtidigt
med takfäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?
*två st. en läckare
och en som passer
ett honom*

inte gärna vantar men
dock kräpper fotbeklädnaden
ingen betydelsen
numera görs långpalmen färdig
på så kallad långpalmsverk
som består av två cylindrar
med en 10 cm. lång ^{un} jättepigge
två man håller handen så mycket
di kan grija om först tappan och
sen ratten ja är der en som binder
harven. Takskägget läggas der dubbelt
så mycket i som i den andra
harven med lite kryssning uppåt
Sen skäres det rätt efter snörban
Taket ryggas med gammal ~~halmtak~~
sen lagges ⁱⁿ värträna ~~kyttan~~ ^{helsat}
två i hop som fästs med hässven
igenom hålen tre par på varje hässven

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
 17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
 18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
 19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
 20. När och var har Ni varit verksam som takläckare?
 21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?
- lite & varje handa*

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

*nemera förekommer inte
hål i vindskederna men for dode
förekommet men det är många
är sen
Taket lägger på läktet med
sista 30 cm. mellanrum
nej nemera användes inte
Hålne på något nybyggt hus
Ja jag är villig att lämna upplysningar
på de frågor som jag känner
 till, någon takläckare
 direkt är inte jag men vad jag har
 antalat det är sant*

*Slagelven den 13/12 1978
216 013011*

58. 112/119 bd - 120 ac

Acc. n:r M 10889:17.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad: Harjagers Mu

Socken: Stora Harris

Uppteckningsår: 1947

x

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagträskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda tråkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takräppar?

Svar:

Nej

Galvaniserad tråd

Nej

10. procent

Ja

M.10889:18.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp *alla*.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på *ortens dialekt*.

ja

~~HA~~

skotta ~~L3~~

trävigrar

binder om lagtin

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takläckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

AN 10889:19.

knäputer

slagtröskor

Ja

Ja

man skär det tvärtaj

Nej

med löshalm

man stoppar upp med en sticka

gröfarleets

M.10889:20.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takräpporna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

Nej

lägt

ja

Nej

* Lilla Härne i många andra platser

Nej

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

20.

105/127d

Acc. n:r M 10889:21.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Ingelstad - Herrestad Muu

Socken: St. Höpinge

Uppteckningsår: 1947
Fråga!

uraga

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takräppor?

Svar:

1. Enstaka halmtak möjligen 0,5 %

2. Taket är pålundat medelst vidjor (vigra).

3. Nej

a. Cirka 0,5 %

b. " 0,8 "

c. " 2 "

d. " 65 " 5 Takräppor, (Ortsbenämning, läckevänner) av Hassel.

M. 10889:22.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6 I vissa fall fjärband annars vägra.

7 Hävning till täckningen.

8a 2 st Täckvergor (1 rak för plan yta samt 1 bojd för krokar) 1 st stud, en nål samt knivar.

b Nj

9 Teckningen nr 9

10 Täckvergan användes dels till att klappa upp linghalmen lär för lär dels vid nedskärningen samt som rävsä att få bort allt som skurits loss.

Studen användes endast vid lagring av gamla tek.

Nålen användes vid bindning med fjärband.

M.10889:22a

Fråga nr 7

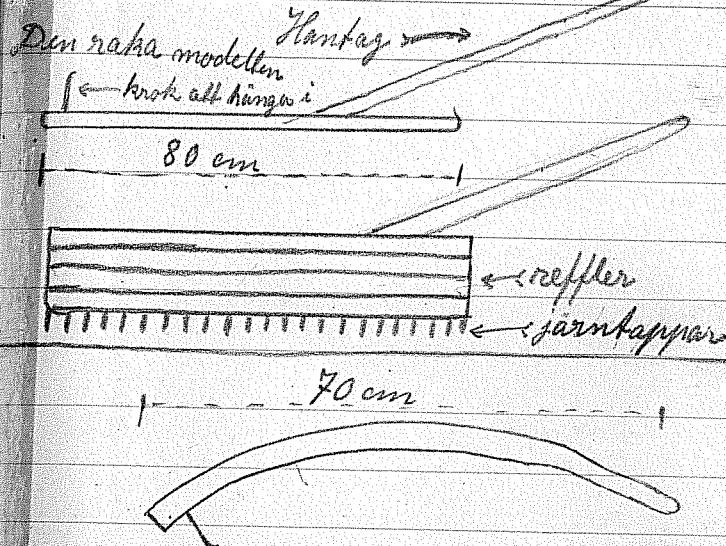
Vigern, om lag färdig att draga åt.

Täckevärn

60 cm

Vigern åtdragen

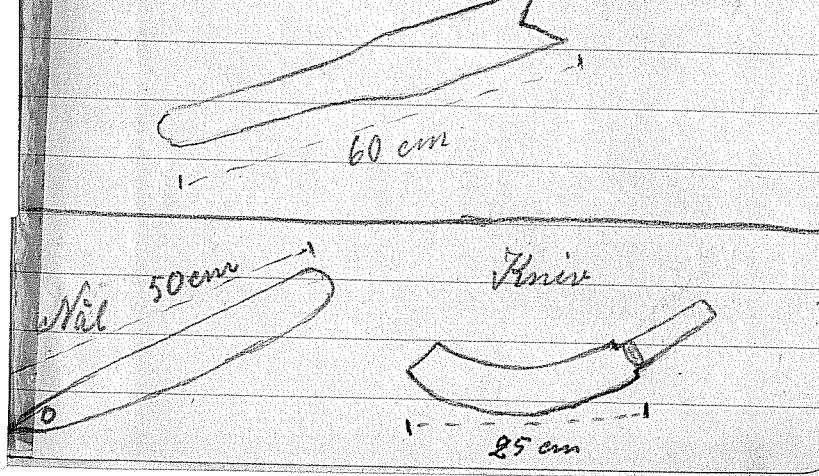
(Täckvraga) sedd från sidan, o underifrån
av frä

M. 10 889: 228.

Den svängda täckvragan för brokar
reffler på undersidan men inga järnknappar

Skud att användas i lagning av gamla.

M 10889: 23.

Endast knäputor.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
 - a. långhalmen?
 - b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
 - b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
 - c. Hur behandlas takskägget?
 - d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
 - b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med takläckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

a 12. Söderkärvarna utlägges i 2 rader på logen med allen in på varandra varefter de tröskas med plöjet, halmen upptages med händerna och slukas mot loggolvet samt grässas och bindes till jämna och fina kärvar.

b Vassen skördas på vintern när hörs och vattendrag är tillfrusna, den bindes till kärvar samt förvaras på ett luftigt ställe.

13. a. I vissa fall töches utanpå gamla tak.
b Ja c takskägget medskäres efter ett smöre.
d ej numera.

14. a Läs röghalm pålägges och fasthålls av ryggen av
b. Vigern lässas över det söndriga stället varefter
långhalme uppförs med studen, sedan bindes på mytt.

15. Vanligtvis 2 st (Täckaren på taket och
hantlangaren på marken)

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takräckarna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt svara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som takräckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16. Har sett det på ett ställe i Ingelstorp
huset ifråga är nu ombyggt.

17. På läkt.

18. Ja förr.

19. Får bli beroende på arbets omfang.

20. J Ingelstads och Herrestads härad
åren 1897 - 1937

21. Ja. Har varit Lanbrukare.

15. 104/129c

Acc. n:r M. 10889:25.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad: Tingsholts Kmt

Socken: Löderup

Uppteckningsår:

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda tråkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takräppor?

Uppgifterna lämnade av

Namn: Nils Jönsson

Adress: 43 Hag. Löderup

Födelseår och födelseort: 1890 43 Hag.

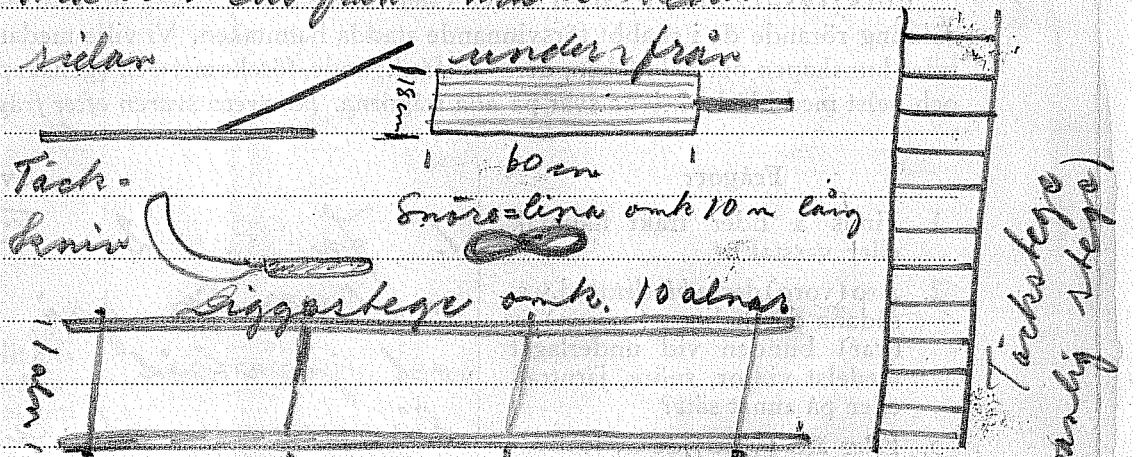
Svar:

1. Ja . 2. Förr var det aktuellt med vidjor, sénare sid med snöre och järntråd . 3. Ej förekommit härmare . 4. a. 1% b. 50% . c. 70% d. 95% . 5. Ja . 6. Trolande band . 7. Halmen breddes ut till en snalle på omkr. 4 femt. tjocklek, varpi detta lades över ^{härppor} mitt för att likta så att det kunde bindas .

M.10889:26.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

8. Vraka till att klippa upp taket fakel med och till att få tak-skägget snippigt, såd s d svängda knivar, en st lins, en st täck-skägs, en st ligg-skägs
Vraka sedd från Vraka sedd sidan under från

10. Vraka till att klippa upp taket med och till att få tak-skägget jämt. Knivarna till att skara facket vacker med. Linen till att få fakret skägget rakt. Ligg-skäggen att ligga

M.10889:27.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

Två länge upp till att binda ~~täckstegen~~ med.
ja på taket. Täckstegen ast gi upp
på taket 11. Knäputor användes.

12. Långhalmen förtas med slaga och
buntas i vackra mukar. Vassen skäres
och torkas. Törvaras lört och välkom-
ligt för akryra. 13. a. Ja. b. Ja. c. Den-
skäres och klippses med vrakan.

d. Trök numera. 14 Lös halm lägges
i frysen som hilles. Dessa av rygggräs
vilka är hoppfiskas med en hedja trö i trö
b. Genom att föra in halm i halvet och
fisks med vigrar vilka binds som vid
myckning. 15 I vanliga fall föri st.
fickaren och ryggarsaren.

16. Nej. 17 Taket lägges ja läkt.
18 Ja förr i tiden. 19 Har varit ocksam
sedan 1920 här och i nisliggande socknar
20 Ja. Har egent landbruk.

36.

107/128 b

Acc. n:r M 10889:28.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Ingelstad krs

Socken: Oslunda

Uppteckningsår: 1947

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda tråkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takräppar?

Uppgifterna lämnade av

Namn: Per Vilsson

Adress: Oslunda nr. 9

Födelseår och födelseort: 1888 Bollebygd

Svar:

Ja ännu finns några halmtak
på läften eller stabbar, bindas på med
tråd eller vidjor eller galvenseradtråd
av handtröskad halm eller grönhuggen torvad
rör

några få

50 procent

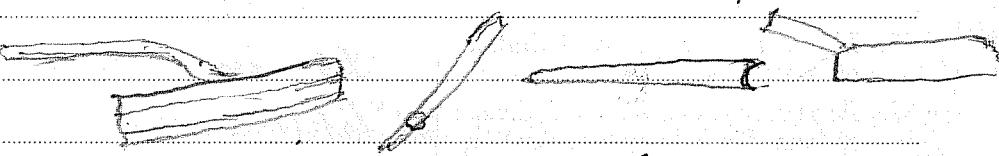
45 "

ja -

M.10889:29.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

jag använderhaboh (härd lig)
först lägger jag ut holmen på täcklen
sedan lägger jag höpparna på sedan
fjär dem 10 tum mellan varje band,
sedan slår jag upp holmen med en vraga
sen lättar knöet på höppen då är och knyter
det
Lahstege, Värsstege, kniv, nål, stut,
vraga [b] har aldrig haft andra.

vraga nål stut (bödeske) kniv

vragan klappar jag med, nälen användes
till fröden, stutten användes att laga
tak med, kniven skär jag ner med

B 84 M 10889:30.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes

a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med takläckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

knäputor, hängor eller hoflor,

Höskas fört sedan restes ut och bindas
i körvor,

har aldrig använt voss.

ja

ja

jag dra fört ett band sen spän jag

inte mer

Lägges los halm på båda sidor sedan
sedan hänges ryggfröd (vridsätt)

täckärem o. en uppassare

M.10889:31.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takträpporna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

ja

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

läkt eller ståtar,

18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?

ja

19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

ja, om jag kan

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

Hannos Smedstora Ingelstad, Tunby, Fägeltofta
Onslunda, St. Olof, Tryde, Sälskö, Annestorps

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Lantbrukare

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

35.

107/128 b

Acc. n:r M 10889:32.

LUF 62

Uppgifterna härföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Kristianstads län

Socken: Onslunda

Uppteckningsår: 1925

Uppgifterna lämnade av

Namn: Nils Rasmusson

Adress: N:o 24 Onslunda

Födelseår och födelseort: 1868 Tryde

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande? 5%
 - b. för 10 år sedan? 10%
 - c. för 20 år sedan? 25%
 - d. för 50 år sedan? 100%
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Ja halmtak

För i tiden med vidjor senare med tjärat garn på senaste tid med fin ståltråd

Nej

Jag har lagt tak som legat i
40 år på nordsidan

Ja

M. 10889:33.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Isolerade band

Vid bindningen har jag en trääl som är en halv als, lång med ett hål i ena ändan som tråden stickes in i. Raka med refflar på era sidan, samt ett par skarpa knivar.
Nj

Trääl ~~nål~~ och knivar

Nålen förs tråden om läkten. Rakan klappar halmen samman sen med knäck på häppen spränner jag tråden härst åt, sen renskär jag det med knivarne

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt? *Ja*

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus? *inte nu*

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M.10889:34.

Knäputor

Rivas

När rägen är tröskad rivas
långhalm av den, nagon huggar
rägen när den blommar

Nagon gång utan på det gamla
taket

Första bandet läggs lite längre ner
sen drager jag en snor och skär efter

Man lägger en 2 dm. tjockt lös halm
sen sat kallade ryggträ över
Jag sticket små halmviskor in under
tak Röpparna sen renskörs de

Jag själv också en som grässar
upp mig med halm och köyrar.

M10889:35.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takräckarna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som takräckare?
21. Har Ni även annat yrke?
Vilket? *Tarit torpan
vid Smedstorps
gård*

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper där Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

*Ja Vi tänkte på det sättet på
Smedstorps gård för flera
är sen
läkt*

Ja förr i tiden men inte nu

Ja
*Först på Smedstorps gård sen på
Tranbyholms gård sen i Onslunda
Tranås före d Spjuts-torp*

107/128 C

Acc. n:r M. 10889:36.

LUF 62

307.

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Ingelstads

Socken: Syntorpsskogen

Uppteckningsår: 22

Uppgifterna lämnade av

Namn: Nils Bjälke

Adress: Ullstorpsvägen 10 Tämlilla

Födelseår och födelseort: 1878 Tunby Lombergsby

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagträskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takräppar?

Svar:

1 Ja

2 De äro bundna med snören

3 Nej

a 2%

b 10%

c 30%

d 90% Ja

M.10889:37.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6 Isolerade band

7 lade tjärbig om bakhäppa + + +
som lades ut längs halmen och band fast i läkten

8 vål, klappris så kallad traga och kniv

b. Tacke som jag vet

halmen var av brist och cirka 40 cm lång

tragan var också av brist med ett handtag
endigt vid häxan de sätte ena

kniven sätter sig ut så här

med målen stach om tjärberget genom halmen
(och band om bakhäppan)

tillske om läketet tragan var till att klappa
taket jämt med kniven till att skära taket jämt

M. 50889:38.

11 Knäputor

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takläckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

12. a Tröskas med slaga för 50 år sedan
senare på långhalmarriva

b Har aldrig riktats vass

13. Det gamla taket revs ner och lastes upp p

c. Ja

c. Skäres först och klappas sedan upp

d. Inga

14. För halm lägger på åren sedan ryggen på

b. Ny långhalm stiches in under den gamla
halmen sen kintar den och skärs slät

15. En takfäktare som kinsar på halmen

och en som görer upp med körrar och
räppor

M.10889:39.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takräpporna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper där Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16. Ja på mitt egna småbruk var sidant på
50 år sedar numera härk bok

N: 7 Hedesberga i Sjöviksbygs socken

17 lades på läkt

18 ja

19. ja

20 I Hedesberga i Sjöviksbyga under åren 1915-1941

Hade samtidigt ett småbruk

26.

106/128 c

Acc. n:r M. 10889:40.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Ingelstads härad

Socken: Villstads

Uppteckningsår: 1947

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snore, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takräppor?

Uppgifterna lämnade av

Namn: Karl Olofsson

Adress: Björkliden Täarp 10

Födelseår och födelseort: 1872 Täarp

Svar:

1. HalmTak finns på allt och harnat till i tvåss
2. På 1800 talet lades alltid med lyörkniga, men sen fick vi albat garn dit var mycket bra att binda med
3. oftid slagtröskad halm bunden i vackra kärnor när halmen var utjämnd tas kryppen på sen bandet ner om hälften och upp om kryppen och spända hårt till.
4. ett 10 procent är 20 procent
- C 50 " d 80 "
5. ja oftid kryppar

M.10889:41.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

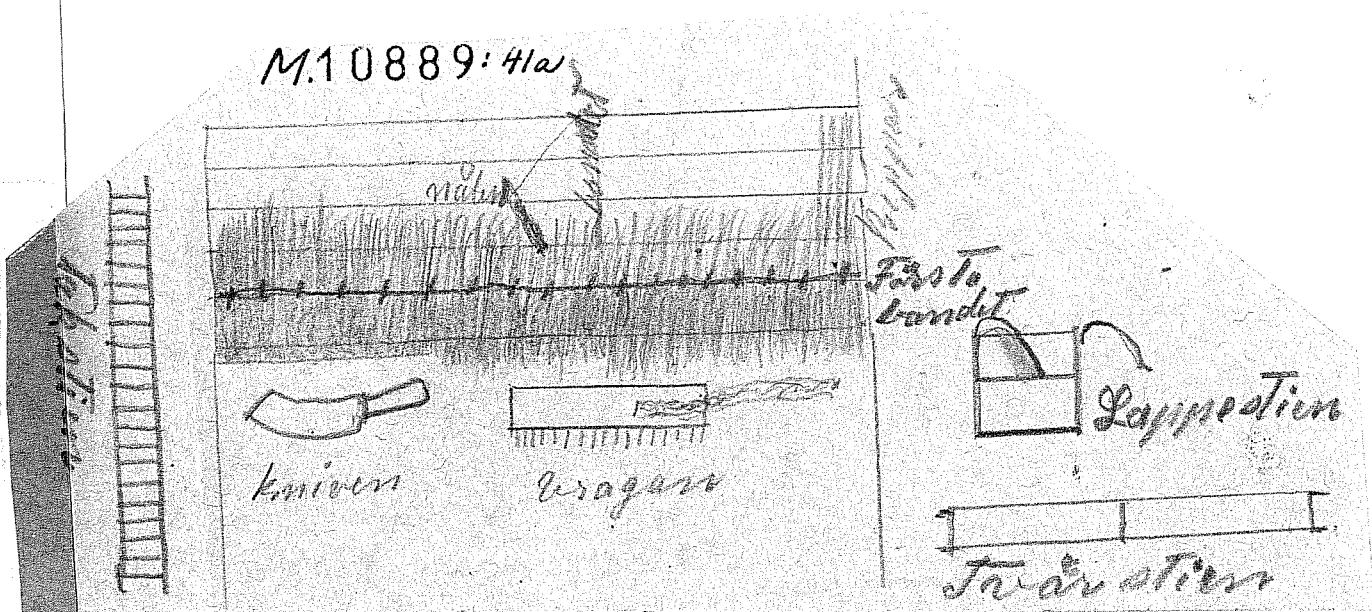
6 Nu användes alltid Teckgarn ~~adrig sinn~~
7 man Jenner ut kärvarna sen lägger man
kuppen på den bandet om, så sätter man
knäkt på kuppen så hars man ~~dräkt~~
8 kniven uragan och målen och knäjduren

b inte som jag har ritsat om

9 eft 1885 var första gången jag ~~prova~~ upptäckt en gammal man som här i Sverige har hade samma verktyg och samma
konstruktion som vi använt senare utan
målen, då användes bläckströjor de stakades
genom halmen utåt om.

10 Knäjduren kompletteras om kunna, uragan
var reflad på undersidan så man kunde
knäha upp halmen så den blev ganska slät
spiken i kanten räcka man har tåta löst strö
med, sen tag man kniven och släta teckit också

M.10889:41a

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. ~~vass~~
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med takfäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

11 Aldrig vantar det dugde inte man fick vara quick i fingerarna till att funna halmen

12 I oktober och december Tröskas vi sågur då sa vi negerna på logan i varrliga fall en 20 stycken att gångens formen ut den sen tog vi plåtarna och slog den över den vändes de avså slog vidom på andra sidan, sen Tag vi upp den och slöt den i logan så de blev släta i stabbarna sen kom tröskaren.

13 a. Ja det förekom nägengång för att spara den nya halmen b. då skall det skäras så det blir slät och fint c. det skäres tvärt of så det blir rakt fint och slät d. Inte nu men här gjorde de det.

14 a. Då liger man los halmen på packas det väl ihop sen ligas rygge tröden på de båra varo hett tunga b. då sticker man in i halmen packas det bra bindes kryp över och slötas till med kniven

15 Tröskaren på taket en man more som skall pressa upp med halmen kryppat och vägra

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16 Jag har sett det på ett gammalt hus här
i Taarp men det är nu rivit nu

17 Det lages alltid på läkt

18 Ja för var det habntak över alt min int nu

19 Nej minet börjar snika

20 J 21/11 Taarp och Övraby.

21 Jag hade mitt landstorp att sköta 10 tunnland
men jag måste ticka till alla mina orakor

14. 104/128d

Acc. n:r M 10889:44

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Hisings härad*Härad: *Ingelstads härad*Socken: *Valleberga*Uppteckningsår: *1947 stol - stopp*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takräppor?

Svar:

1. Ja Halm/tak
2. Äro bundna med snöre där gjortabel
3. Nej
4. a. 8 delen d. 75%
- b. 15 deler
5. 50 %
6. Takträppor användes

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materiällets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
Spännsare?
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M. 10889:45

6 Använder *Fjärband*

7 Halmen jämnas till viss tjocklek
en häpp i över halmen och Bindas
med *Fjärbabel*

8 *Oppslappnibråda*, en st apparet
af här att Bindas med *Akkötäng*-
pinifvar en liggestege. Det hörta att gjort
hornerna färdiga ist *Tranat* med
hål att sätta *Fjärbandet* i

9 *Hegor* att ligga på under täckningen
är 10 alra lång med hett järnelt
vid var ända ett i mitten

Kortastegen är en alm i fjärbont
med två spetsiga hårav att sticka
ner i halmen för att sedan ligga på
medan man binder Hornan

10 Hegorna att ligga på under täckningen
Kortare stegar till det liggar på i
hörrer

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takläckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

APRIL 889: 46.

11

Nej

12. Kan Tröskas på s b Röpa som drages
af en motor samt på flaga (Plajel)

13. Det gamla rivs först af sedan lägges
halmen på botten och sedan bindes det
P. ja

Läggs halmen i hängförror som 6 tunn
och lägges mod som det krävs efter
di. ja

H halmen laves upp och lägges på båda
sidor af taket och halmen är pålagd
läggen. Bygget rädd från på för
att falla halmen

15 Takfäraren gjorde en uppgång

M.10889:47

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takräpporna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som takräckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

16

Nj

17

Läkt

18

Ja

19

Ja

20. Har varit takräckare i 40 år

21. Varit arbetslärare

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper där Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

27. 106/201 e 106/130 S. N. 21, Acc. n:r M. 10889:48.

LUF 62

Uppgifterna härför sig till

Landskap: Skåne

Härad: Yerrestads a Ingelbads k

Socknar: Öst Nöbbelöv, Simris, Gladmax

Östra Hoby, Boerby, Hagefeldt, Hammars, Hammarsköj och Tornmarks samt Bolshög & Vallby.

Uppteckningsår: från 1918 till och med 1947.

Från 1948 till och med 1947: har jag hållit på, men nu kan jag ej mer sätta värde.

Uppgifterna lämnade av

Namn: John Persson

Bra!

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Afpoget ett foto, taget år 1940!

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takkäppar?

Svar:

- 1) Halmtak finnes ännu, men vasstakens som förrut funnits här är nu helt borta, jag har de sista 10 åren.
2) Ja närmare på denna trakten var de allmänt bundna antingen med vidjor eller Täckhetkabbele d.v.s. färdadt Hamppgarn med Trätfjära, järntråd gagnades här ner då man töchte utanpå gammalt tak som ej refs av, samt till att binda ribbeler på därtigt tak med
3) Det har förelåtit att man lagt los'halmur på sät sti tak i nödfall om man ej haft tillräckligt med s.k. längghalm, och då i flerta fall buntat den med järntråd med Trädribber utanpå, att hålla den fast.
a) Cirka 10% Procenten jag utrikt här är beräknad
b) Cirka 30% för all slags halm å västtäckning
c) Cirka 60% västtäckningen härne en mycket liten %
d) 100% eller säkert ömrinster 95% därav 20% vass
e) ja

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

Hur tillskrives!

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Bragan *tis att klappa med flätta*
Trädvål att sy halmtaket runt kajpen
och läkte, rundvål att spara upp
de man leppar kniparna att skära med
och stoppsked att stoppa halmtaket med

- 6) Har aldrig täckt med isolerat band, utan alltid gagnat
Kabel är viger (eller vidje)
- 7) Först rev man ner det gamla taket, spände läktet
rena från spindelvärre och or, så band man fast ett rep
vid varje sida att häunga dem s. s. Tvärttagen i som
man låg och arbetade på. Den fick handtagaren häuga
upp halmtaket till att låg i taget, alltså ett lag på varje läkte
så kreddde man ut halmen på ett läkte i taget jänt och rakt
nägorlunda, sedan lades köpparna deraff och bandos fast, och sedan
klapprade man till det taget med bragan så att det fick rätt
utning från ryggåsen mot Takshägget, ochså höll man på lag för lag
Till man mäddes ej. Till ryggåsen ibland hunde det vara
ända till 30 lag, ja en gång var jag med på 39 läkte och lag, men
det stict kunn jag ej med på dagens, fast man böja kl. 4 på morgonen,
mest vanligt var mellan 15 & 25 lag på vanliga bondgårdar.
- 8) Knippar 3 att skära ner med, och en att skära Takshägget med
2 att användas vid verifiering av gammalt Tak. ochså Nölar
helst av Embuskträ, Ty di var glatta, och bollf ej klibbiga
av det tjärade Takshägget sett en braga till att klappa
Taket med efter hand som man skär det, så det klappt jänt och
slätt på ytan så man ej tag några knuder eller häler.
Sj har sinan en rund järnmål som gagnas då man binder till
utanpå gammalt Tak, så slipper sätta ihop innanför och sticka
ut målen. Detta har man en stoppsked till att lappa gamla Tak.
- 9) Andra redskap har jag ej gagnat, men jag har sett
en som hade en läktessbit han stach upp över kajpen och
under läktet överfor och tryckte med knut ^{nu den} då han knappte, men jag har alstet sett knäet po kajpen.
- Diagram:*
Bragan med refflor under till ^{med} ^{nål av tråd} ^{stoppsked}
hål i mitten ^{färmläl eller rundnät} ^{eller studer}
med 2 öglor som syns ^{till Träden}
Bragan i bladet 80 cm. ^{längd} (haft 20 cm. ^{längt}) Trädvålarna 40 cm långa
10 cm. Brod 3 cm breda
som halmen vikes över står snett upp
över står snett upp
na en 2 i 3 cm. så här
11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?
c. Hur behandlas takshägget?
d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt
med takläckningen? Och vilken
är i så fall arbetsfördelningen?

M.10889:50.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

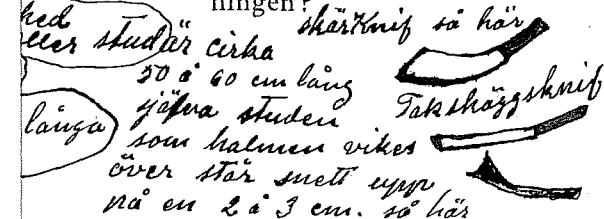
d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

c. Hur ryggas taket?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takläckningen? Och vilken
är i så fall arbetsfördelning?

11) Inga dansar, men knäpudor, och helst trädöplor
så blev man ej önn under fötterna.

12) a) Dagen trotsas med plojel, halmen tages upp i
små visker och ristes ren för smitt samt stötes

så att rotandar blir jämn då den bindes i körvar.

b) skördas på vintern då det är frusen hugges av
med hie och stötes jämn i roten och bindes.

13) Till cirka 25% utanpå gammalt annar rent nytt.

b) Ja. c) Det lägges $\frac{1}{3}$ tyckhare än de andra lagen,
så skäres det, och sätts klappas, det så det blir
jämt slätt och fast och tillsam en ost (då är det bra).

d) Halmtak lägges på nya var i enstaka gång (ej vass)

14) man lägger los halm jämt över hela byggnaden och
sedan ryggsträd med järrna mellanrum och
liko höjd i väg alltså. b) man stickar hålet fullt
med halmvisker med studen så det blir fast

och sedan skär man det jämt med det gamla.

15) Jag har själv varit mästare, haft en lärlig
som leundit efter som jag lagt ut halmen
och en eggrässare som passat upp oss båda

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

Om ni sätter dessa frågor på
mycket större papper och
sänder detta med tillbaka
så skall jag skrifa det mera
ordentligt om jag har plats

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

*Nu ser vi ju der det behövs
lämna mer plats*

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt – det underlättar arkivets arbete.

*Jag har nu gjort det så tydligt och godt som jag förstår
och sänder Eder nytt och grattigt av det.*

35. 116/118a

Acc. n:r M1 0889:52.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad: Ljungs Harad

Socken: Ekeby

Uppteckningsår:

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takräppor?

Svar:

1 Hallmtak

2 Halmen bindas vid läktén med vigor eller järntråd

3 Detta skall vara a slagtröskat hallm

4a 25 procent

b 40 "

c 60 "

d 75 " 5 Takräppor användas till nya tak!

M 10889:53.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp *alla*.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på *ortens dialekt*.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6. *inte av något slag*

8 a *knivar nälar bråk färger*

8 b *nyp*

M.10889:54.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takläckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

11 intet något av delarna

12 Hallsnen töskas med långhalns häska
eller med pljet sedan kammas all lösa
hallmnen av så blir dett vad vi kollar
långhallm

13 a Läger man utan på det gamla på det
sys på med galvaniserad stålplåt

b när man har skuret takskägget så läger
man skybel och sätter det jem
d mig in i nu

14 a Taket ryggs på många olika sätt
b man sätter i alla hål som behövs lagas

15 Jag är nu så gott som ensam på platsen
viða ankring

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takräpporna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som takläckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper där Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16 ~~Där boras allts i vindskedarna till
någon sorts tak~~

17 Taket är ju läckt så man använder
samma läkke förjunk

18 ~~Nj~~ ~~inte~~ ~~me~~

19 ~~ja~~

20 ~~jag har varit vida omkring i flera trakten
jag har varit läckare i över 40 år så jag
känner väl till yrket~~

21 ~~Nj~~

När man läger ett nytt tak
så rör man ner allt det gamla
så läkten blir ju synliga, så förjas
man ju mere i takskäget och läger ut
hallmen di här nedresta banden bildar
takskäget så loras hallmen mycket
jamt så förtåler man banor för bann
tills man når upp till rygningen så
använder man köppar i värje band så
bindes köpparna med tillningar eller gallrar
serad fråd en 25 sentimeter mellan varje
fråd så får man ha en längdtagning att
dra med så blir den en väldig spänning
över köppen när man så har binat all
läkten så förjas man upp och går neråt
så bager man en härväxa och räfsar
taket rent för all sosa i hallen sedan

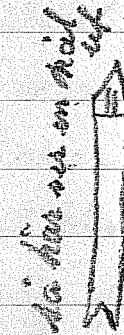
8881

M.10889:57

börjar skäningstenen så tager man ett halft
i vänster hand och en kniv i höger och
så fort sätter man till man kommer ner
i halskägeln sedan spänner man en smar
i halskägeln och skär delft näbb som har
man en skyfull och sliter halskägeln fram
så är det färdigt

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

Ett snytt tak i då bärjar man i byggnad
 flytar först vackt alla ryggatörn sedan
 har man en järrivor rävsar taket renf
 för man ock hoppas den gamla hallonen
 skall då ligga kvar så loras den nya
 hallonnen utan på den gamla nät.
 skall detta sättas på med monter 19
 galvaniserad järn tråd så används
 man så används man nästan att bygna

detta skall sättas som
 bildet visas här
 fram och tillbaka

31.

115/116 b

Acc. n:r M. 10889:59

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Luggede Mu

Socken: Kvistofta

Uppteckningsår: 1947

Uppgifterna lämnade av

Namn: Oskar Brandt

Adress: Vallåkra

Födelseår och födelseort: 1878 Kvistofta

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmad vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvet för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takräppor?

Svar:

Halmtak

Både med vidjor och järrtråd

Nej slagtröskad halm

10 procent

20 ~

40 ~

90 ~

Både häppars o härd

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtysligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Ney

Man sticker ner vidjan runt om läkten gör en ygla på lilla ändan av vidjan sticker sen in grövre ändan i yglan o drar åt o gör en knut så det håller

Takas kniv o bråda o skara efter
Traga andra redskap har jag använt

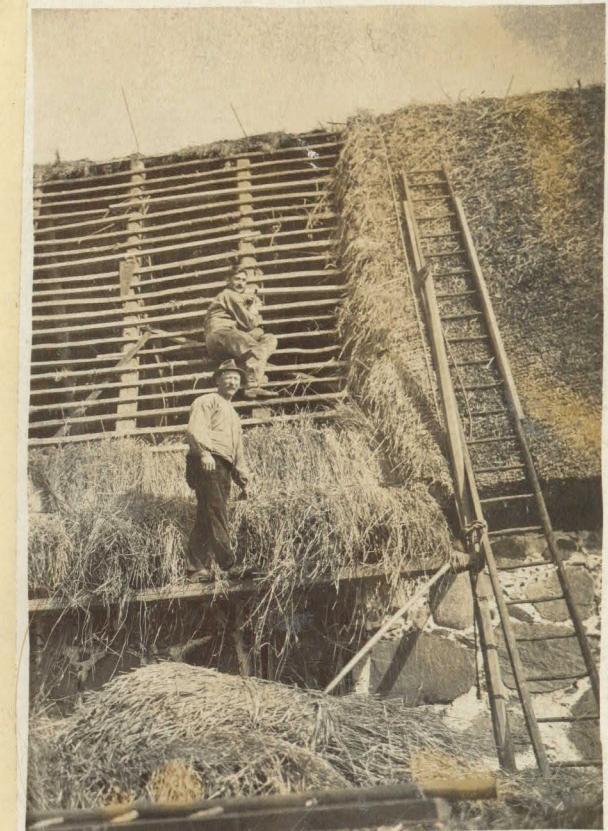
kniv

Nål eller stekta
som vi nollar fräden på

brått att skara
efter

M.10889:60a 71

Här sänder jag ett foto
från Blåvärga Östby.
Här är jag i farten med
att binda takskägget
och min medhjälpare
lagar läkt för den är
alltid en del söndra läkt
här ser man också ett nytt
tak under stegen det
är med vidje o raff
och så har jag inte fler
upplysningar - att je

Ljusaktningstillstånd
Oskar Brandt

M.10889:61.

Nef

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
 - a. långhalmen?
 - b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med takläckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

Slagfröshas eller går genom
fröshans o görs upp så den blir rak.
Vass har jag aldrig fått med

Ja mycket om för siden för att
spara halmen där han man lägger
fanns lager. Beskära taket är
nödvändigt annars kunde inte vattnet
rinna av då rustna de för snart.
Man skär efter snöre till takskägget
Tagna halmtak på nya hus numera
Man lägger los halm på båda sidor
o så ryggatrad på för att hålla halmen
Man sticker upp halm under dett
gamla lagret o vindor fast det med
vidjor eller fröd så vattnet kan rinna av
Vi kan vara 4 stycken & fäckare
i uppsäte o en till att schicka ut skofan
när vi lägger med stålträd

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
 17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
 18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?
-
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
 20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
 21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därrest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

Ja det har jag sett en gång strax
ja börja täcka men stället har jag
glömt
På läkt

Inga numera på detta takten

Jag börja täcka år 1900 från o till
i Bärslöf Kvistofta Härslöf Glumslöf
Raus Ottars socknar
Tillfälligt arbete

116/119

76.

Acc. n:r M. 10889:63.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Luggude m. fl. Mör

Socken: Vägeröd om. fl. socknar

Uppteckningsår: 1947

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvet för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snore, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takräppar?

Svar:

1 Ja halmtak

2 Ja bindelak

3 Nej

4 a. äldre byggnares särskilt å arrende
gårdar är det cirka - a. 10%
b. 25% c. 50% d. 90%

5 Ja delvis

6. Använder Ni isolerade band
eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid
bindningen och angiv material-
ets art. Bifoga gärna en för-
tydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni
vid täckningen? Räkna upp
alla.

b. Har tidigare använts även
andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller
tidigare använda redskap (mate-
rial, konstruktion, dimensioner
— gör gärna en enkel blyerts-
teckning) och angiv deras be-
nämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de
olika redskapen?

forrlöpande sön
det är svårt att beskriva (det förses)

a. först har man en stegé så lång att den når upp
till nacken o. en "tvärt stegé" som medelst rep
i båda ändar bindes fast i nacken

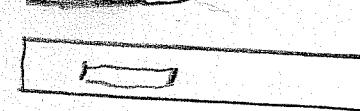
b. vet inte — a. skölta näl skär brida
takkrive — Träden som användes
är galvaniseraad järntråd, på sköldan
har man bråden o. den förs under
läcket in o. över läcket ut.

nälen användes när man lägger
takskäggel o. första bandet,
byder är trängt om platsen,
så sköldan får inte plats.
kniven o. bråden användes när
taket skärs ner (gämnas ar)

skölja 4. dm

nål 4 dm

skärbråda

M.10889:65.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

11) icke vantar men knäputas "knäskydd"
o. vanliga hiatoffor

den kammas på en grep så att all sma-
halmen kammas från, sen stötes sedan
i golftuet så att den blir så jämn som
möjligt

12a. numera läckes mest utanpå det
gamla taket

b. Ja

vara skäres o. stötes så det blir jämt
mej

14a. på översta bandet lägges los halms
som jämnas utt nedat, därpå lägges
ryggatua eller stärradsnät

b. man böjer nederst, stoppar in halmen
under taket i översta kanlen

15) b. takläckaren är utanpå
taket o. hantlangaren bär upp halmen
o är innanför och sticker ut skaffan

M.10889:66.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

20. När och var har Ni varit verksam som takläckare?

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16. Ja, på ett gammalt torp som tillhör Knutstorps gods

den var mycket gammal o. murken

det lägges numera alltid på läkt men på vanstälde gamla torp
ligger det på ravel

18. Ja.

19. Ja.

20. År 1900 lade jag upp mitt första
tak på mitt hem i Risselåsa

o de sista 12 åren har jag hittat
tackt o har arbetat i 8 av Malmöhus
län harader

21. Jag har innehört landbruk några år

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Norra Åsle härad

Socken:

Fagerheults

Uppteckningsår:

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvet för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takräppar?

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Karl Wikesson

Adress: Ornelt Skånes Fagerheult

Födelseår och födelseort: 1884 Örnsköldsvik

Svar:

Halmtak finns i några gärdar runtom
Somliga har beendet halmen i lektens
med vidjor och med slättråd

Löshalm med trädars som håller den
kan användas som regnning i land

Det är inte säker förrän det gäller att
uppgivs i present, men för 50 år sedan
var det rätt sällan med halmtak.
Äller från man byggde denna
Takräppan användes

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Undertecknadt har inte använt sådant
Till bratafk skall det vara brak halm troska med
pläjös ryggjart som vi kallar det. på ortens dialekt.
Först skall den bindas i svådusken och så huggas
jämne i rätan så skall dessa docka fastas eller bäras
upp på taket, förs handen vil lägger hallo sas
för takskägg, detta förlåt man gär mycket palmfis.
flännen färgas ut vilt så lägger reptes på fis
i en fästet so står man ner vägerns under
reppa so står man ner handen över reptes
och läger fett vägerns så att den kommer att lättat
ek sas am reetten som blir det ett förrstet knep
att bärda som sas är det lättlärt. Den blir det
hand fes hand tills man kommer till suggmuren.
Gå runtunder vi en takraka som är gjord om en
stensmek bräddbit med ett litet skjut i
med den står man varje hand man lägger
so att den blir fast. Men den man ska
spära man taget och skara takskägget do gallen
det om man har en sass kniv till handen
man använd för den där man

För egen del har jag inte praktiserat hells
arbete så mycke så jag har blivit så säker
i det man här har funnits man i
nåre mejder sas har kunnat lägga uppf
fin halmrät, man måste sedan inullen,

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

~~Dat är rätt sa svart att laga genoms
tak men nog gär åcer din
man far släcka en kalmar så
gott man.~~

5. Hur många arbeta samtidigt
där förtak med takläckningen? Och vil-
ket är i så fall arbetsfördel-
ningen?

~~betyder den
med två) Två eller tre man
eller flera~~

~~Kan man rida unds
läckningen, om lever kalmar
en kunde en fassar uppf
takläckaren.~~

Det har jag inte sett någon som har
gjort det.

Som nämnts finns tröskas den med fläjt
och vinäppel och spikas så görs den upp
så den blir fin.

Vår det gäller vassen har jag inte sett
med und det.

I bland har det hänt att jag har inte
praktiserat det något vidare.

Som jag nämndt finns beskärs hela taket

När man kommer till takskägget spänner
man ut tråd aldelvis rakt och skär ifrån den
så blir det fin, fint.

Gålvartak har också lagt på vissa keks
men det förekommer och så myga tråd.

Taket kan ryggas med linne och hatas det
måste vara packes väl ut för att allt ska geletta.
~~Tillgång, en liten best tillverkades som kunde läggas
på steden, ett lep som läkte foder. Hissen när den stod
försedd up till ryggningen, en annan packade dess
förmarna ut längs alla nöts med 3 sedens smör
förmars ledes från bilden varje gång och så med
packtegs arvlar från den som satt på ryggningen
har det hela tagit upp till personens baksida
det är också med lite foder också, när det
låtts ligga ett par upp, tas di ensa förmarna
förfäktigt ledes så först in från den baksida och
herrens från den andra och den sista mitt för
och sen packades det och den fästes dit så till
nya ryggningen var färdig, den sista handen kryffes
på, och den sista handen läckar över ryggningen~~

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takräckarna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som takräckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sånd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

Har inte varit med om ett sådant tifvagöngsätt men sedan kan mig troa jockommet på semlega brester.

I fläste fall lägges taket mag på läkt

Dann förg mänt fåinet är den mag sätta ut residens tid att sedan tak läggas på värungspus, men för en 30 eller 40 är den där det mycket släckt på semlega plattös kanske det är ände magat längre sedan.

Dette panelar har jag mag inta ifylla så att det blir godkent av er, men om ni väl meddela vidare här jag skall ifylla kan jag gero er den panelen att ifylla ett nytt, delle varje har mago enkl upplysningar. Jag har nioft läkt runno dett nägt och nejt
Jag är lastbukare till yrket
Barriisionsman är ägnad mig även
at missionsverksamhet

95.

121/118 ab

Acc. n:r M1 0889:71

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Norra Ljoto Kmt

Socken: Kumholjungby

Uppteckningsår: 1947

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvet för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takräppar?

Uppgifterna lämnade av

Namn: August Johansson

Adress: Klubben

Födelseår och födelseort: 1865. Växjö.

Svar:

1. Det finns halmtak, har aldrig sett vasstak.
2. Sommardagar används både vidjor och järntråd att binda tak.
3. Takmenen var slagtröskad men hölls ej fast av träkonstruktioner.
4. a, för närvarande sällsynta. men för 50 år sedan allmänt på landet, ha endast denna lopp på sura ingångar försörjning.
5. Ja.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6. Använder båda sörderne.

7. Halmen syrs fast på låset med stålriemen eller vidjärn

8.a. Täckes ås, rep. skyttel, "naga", kniv

9. Täckesåsen bestod av en lång, kraftig
streck som hölls fast med kraftiga rep i
takåsen. Vragan var en refflat härdycke
(helsk or tok) med handtag, hela redskapet
var c:a 1 meter långt och 25cm breit
Skytteln bestod av spetsigt järndycke
som härdet riades på.

10. Båe stod på täckesåsen under arbetet
den rullades opp efter hand den fäst
blev färdigt. Sed vragan jämnades halmen
innan den fortsettades. Skytteln med härdet
slacks upp och var genom fäket

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

11. Sändet tråtopflor.

12. a. Kärvorna hämmades med en där-
til speciell häm, nk, roder skars jämn
med en kniv.

b. nk ingenting angående vassen.

13. a. Täckning skörd även på gamla tak.

b. ja.

c. Takskägget jämnades, druggat med kniv.

d. Inte minnen.

Han kom anständigt oftast för gjung. Då
räckades med räffa till pma fannas.
några lades på takasen.

e. Det söndriga stället lades halen, tillräga-
gångsfället lika med vanlig täckning.

15. 2 eller 3. Takläckaren sätter utanpå taket nk
och skyddar till en annan man för dom i sin
tur skickar tillbaka. Den ledige personen har
appmateriellet.

10889:74.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta?
- Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16. Nej

17. Taket lades på läkt.

18. Ja och kring år 1920.

19. Ja i den man jag kan.

20. Under tiden 1917 - 1938. i Genkaljungby

21. 26 år under varu angima tid till litet
landställe.

81.

114/12/ab

Acc. n:r M.10889:75.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: R. Arbolåsland Kmt

Socken: Biseberg

Uppteckningsår: 1947

+ Skrivar = kunde
 Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

A-

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takräppar?

Svar:

- P1.) Halmtak, knäppt av vass
- P2.) I äldre tider var halmen (vassen) bunden med vidjor av unga björkskott eller också viderkott
- P3.) På löst pålagda varde icke. Halmen var tillid till råghalmsleder i lisen, med kippor överst bunden.
- 4) a) Ja i äldre tider var de allmänt i byggden. Q) 5% i skogsbyggden
 b) 10% " C) 30%
 d) 90%
- 5) Ja här talar vi från olika sätt, senare tider binds med vidjor av istället och kippor. De andra syns utan pipor

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtysligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M.10889:76.

6) Båda deler, när man bindes med sidjor blir det volems

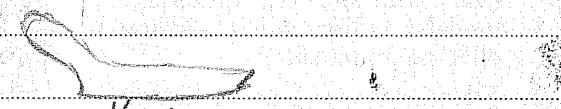
7) Nod sighthalm, lever man ut en lora, som man sedan lägger en kipp över, så tar man en vridja trider i synnerhet den upp över kippen, slår en knut med 12° mellan kipps vridja

8) Detta skatta(nil) är kamom en vraga en kniv en hel

9) Nog innte det jag vet

Kamm Skatt(nil)

Kniv

10) Vrigan är till att stöta huvan frammed
Kamman är till att skära efter när man
pulltar Skatten har annan tridjor på
Kniven skärs man med efter ovannimda
pennar

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
 a. långhalmen?
 b. vassen?
 När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
 b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
 c. Hur behandlas takskägget?
 d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
 b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med takläckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

- 11) Använder Knäputor annars sköda man knän
- 12) På siger är tröskud med slago binder man i stora kisar, sedan gjör man upp den som det hör det gör si till att kommer den stötet den igolost is i mälumen går ifrån, så att alla stråen kommer ner i poten kan åren förska med maskin (långhalmetrichs) Vatten är färdig nästan sörre. Vir här är is, gör det lätt att ta den, man kuggar den med lis binder den iACKRA kisar, färdigt att ^{avvänd} salus ställer den på att torka då den har etat ^{med}
- 13) a) ja man kan läde utanpå det gamla, och takbrygga
 b) ja C) kann lägger takbrygga en därunto. längre än det skall vara, sedan tar man o spärre en runt öslan ^{spärra}
- 14) Knäppart nu, här finns inte salus att få tag i
- 15) Tagst ryggas med los halm, som man lägger i varje på hela sidan, sedan lägger tre trix på hals, i varje ändan är där börd ett hul som sätter en pinne i Nyra trix lägger hinn mit över i stället för trix b) kan taga kort halm och färs upp under det gamla taket binder en trix över
- 16) Berlägen trix man - Takern som lägger taket, samt handtag som pekar åt höger

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper där Ni vill göra någon förtynligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16) Pög dat har jag ikke

17) Det lägges på läkt

18) Ja i enstaka fall förekommer det ängel

19) Ja jag har i huvudsak lämnat de uppgifter jag har

20) I Risberga med omnejd, min uppgift är att jag har inte gjort det så mycket

21) Ja jag var lastbäckare, så det var blot på lediga

blunder jag jobbade med i båt och på land

bryggans inrikare

100.

142/119 b

Acc. n:r M. 10889:79.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: JämtlandHärad: Nordan Röke RASocken: TassjöUppteckningsår: 1947

Uppgifterna lämnade av

Namn: Hilmer BergströmAdress: Bossnälsne GårdFödelseår och födelseort: Gästg. 1883

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvet för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Åro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snore, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller åro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga åro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takräppar?

Svar:

1/ Halm tak2/ Vidjor eller järntråd3/ Nej4/ 100 procent5/ Nej

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på *ortens dialekt*.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6) fortlöpande söm

7) Halmen sätts ovanpå

8) Träker. Grål. Fannars

9) Orej

10) Grålens fälla och en
Träker & Fannar fälla sätterings

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes

a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med takläckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

11 maj

12) längre menen. Förberes och
berättas.

13) Baseras

a) ja

c) blåsas

ol) omj

14) omel orsas.

a)

15) frej st. En till att rygga
En till att sticka ut mälaren

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

16. De. brukas. ej här

17. Lägger på läkt

18. ja

19. I elva framme

21. Lantbruk

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper där Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

99.

122/118 c

Acc. n:r M. 10889:83.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Västra Åsbo krs

Socken: Tistars

Uppteckningsår: 1947

29/12! Bok!

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande? 10 pr.
 - b. för 10 år sedan? 20 "
 - c. för 20 år sedan? 40 "
 - d. för 50 år sedan? 100 "
5. Användas (använtes) takräppar?

Svar:

Ja! båda slagen

Ja! mestadels järntråd men även med vidjor

Nej

Ja! då vidjor användas

M.10889:84.

Fortlöpande söm

Man lägger först på halmen och jämnar ut den och sedan binder man fast det och så förfaris baktefter läkte till man matteppen

Skatta (sticka) kniv och vraga

Ney

~~Skattan~~ Skattan eller nälen varmed man sga eller binder fast halmen eller så Den är c:a 40 cent.m lång ~~kniven~~ kniven varmed man skär taket jämnt åt omkr. 35 cent. m. med skaft ~~vragan~~ vragan, en ekbrada ungefärlig $\frac{1}{2}$ met lång 15 cent.m bred och refflad på längd på undersidan samt försedd med skaft åt för att klappa taken efter skärmningen.

Skattan attsy, kniven att skära samt vragan att klappa med

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M.10889:85.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takfäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

Endast vantar i undantagsfall

Man tröskar, repar och binder den i kävar
samt tråskar den i rotändan

Högst om vinter när bladen fäller av
och så bryntas man den och lägger in
den till dess den skall användas

Bidadera, dock mest utanpå
ya

Man tråskar den i vinkel efter takels
lutning så att vattnet minnes latt av
Blott i undantagsfall såsom på sommarbyggnader.
Man lägger mossa, bjung eller dylikt löppa och binder
det fast

Man steker upp halm i samma läge som den
gamla och fastar den så godt man kan
Tva eller fyra. Tva är täckaren på taket och en
upparare. Fyra. Tva på taket en jämnar halm och
en bindas, en innanför och steker ut skottar
och den fjärde levererar material

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

Jag har rivit ner taket där så varit fallet men aldrig själv använt det. Det är nog omkring 100 år sedan men då användes det riktigt rätt allmänt
På läkt

Ja, jag har b. o. m. Täckt en sida med halm på en boning längs Dalagården i somras. Dalagården är ett rätt stort kronohemman i Tästarp med 5 rätt stora längor alla halm täckta utom en tida från den enda bogången

Ja
I förra året i Tästarp samt alla där omkring liggande socknar.

Ja, jag är numera toffelnakare och lever frit. Om ty kanntäckningen är inte mycket,

Doklitt! 122/118 c

Acc. n:r M.10889:87.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Skåne

Härad: Norra Åsbo

Socken: Tästarp med angrenande sock.

Uppteckningsår: 1948 16/11!

Uppgifterna lämnade av

Namn: J. Helmer Jönsson

Adress: Tästarp Myckaljungby

Födelseår och födelseort: 13/5 1878 Tästarp

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande? En
 - b. för 10 år sedan? Elva
 - c. för 20 år sedan? Fyrtio
 - d. för 50 år sedan? Sjuellös
5. Användas (användes) takräppar?

Svar:

Ja. (båda slagen)
Ja. I min början som halmt. (nagon gång vid sekelskiftet) var det ungefärligen halften av vare men nu är det järn eller koppar tråd.
Nej.

Endast i undantagsfall

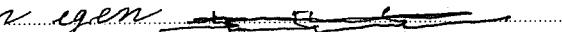
Tastarp d 16/11 1947 10889-87 or

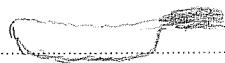
Till folklivsarkivet Lund

Ja jag har nu bevarat alla frågorna
sanningsgenligt och så godt jag förfall och
hoppas det bliver till belåtenhet. Jag har i
min ågo en gammal bok från år 1845 för
russhället № 86 vid Bjäre härads skadron.
Den innehåller gamla protokoll över alla
sammanträden russhällarna hade t.o.m 1911
då russhället upphörde. Jag har den i min ågo
därför att jag är den enda överlevande som skrivit
i den. Jag håller den här men har aldrig brukat
den han vi var komma överens. Som ovan
y Helmey Jönsson

M. 10889:88.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Fortsöende som på varje sida
Man fämnar först ut halmen och
sedan syr man fast den och det går så till att
jag sticker in skotten (eller nälen) och en innanför
sticker ut den igen
Takknivar, skottor (nälen) och vrags
Nej

 kniv ungefär 15 Turn eller 37 centim
med skafft. Så finns en något längre
och delvis brokig kniv för skunkten eller
takskägget Skotten eller nälen
med vilken man syr fast halm eller vass
är s: 22 t eller 55 cm. Vrags ungefär 20 t
30 cm och s: 12 cm bred med skafftet
något böjt uppåt och refflat på undersidan
Så en särskild menet att laga om
Skotten att sy fast halmen. Knivarna att
skära taket förrint och vrags att klappa det ned

LIFFFÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET DE FÖRENADES

DISTRIKTSAGENTUR

Täslarp den 29/12 1972

10889 - 88 a

Till Folkhärskivet Lind

Jag får be om märkt för
mitt dragsmål med svaret men
har jag ifyllt så godt jag förstår
och har hittat mig i samlingen
Jag har ju ifyllt ett sidant förut
och trots att de kommer till överens
stamma med undantag av fjärde
fragan där jag trots att detta skall
vara det sättast

Högakningfullt

J Helmer Jonsson

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takläckningen? Och vilken
är i så fall arbetsfördelning?

MJ 10889:89.

Nej, endast vantas om det är mycket
kallt, men de är till mycket hinder

Den tråkjas, reparas och bindes i kavvar
Den hugges och buntas helst på vintern
och gräckas så in i en lada

Nu mera täckes mest utanpå
Ja.

Man skär det i vinkel så att vattnet kan droppa av

Nej. Endast i undantagsfall. En liten som
marstiga e. d. som skall verka gammal

Man laggar halm eller ljungh i toppen och sedan
fjästar man på olika sätt

Man sticker upp halm i terrängsäge över den
gammala och så fjästar man den om det behövs

Förä eller fyra. (Förä) En jämna och sy och en
passa upp och sticka mälen. (Fyr) En jämna, en sy
en sticka skottan inifrån och leverera halmtom

M.10889:90.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

Ja. Jag har aldrig gjordt det, men jag har sittit mer och satt upp vaga vindskivor på ett par ställen ett i Höga och i Rebbelbyga
på läkt

ja

Ja. Så godt i min formiga stor

Fran ungefärs sekelskiftet till ordnare
i Fastaby och kringliggande socknar

Ja! Jag är Toffelmakare och Livförsäk-
ringssombud för De Förenade och Framtiden

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

96.

121/119 c

Acc. n:r M. 10889:91.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Västra Åsbo Krs

2
Socken:

Åsby

Uppteckningsår: 1944

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagträskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takräppar?

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Hjalmar Anderson

Adress:

Boaga Åsbo Ösjö

Födelseår och födelseort:

1898 Åsby

Svar:

Ändast halmtak.
 De är beundringsvärd vidior
 en del tak är en del med järntråd.
 Jag har ändast en slagskad halm vid häckningar av taket. Här halm
 duggar under
 ganska allmänt, i utkanten så gott
 som inga takräppor användes
 det är det nästa

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
 7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
 8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp *alla*.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
 9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på *ortens dialekt*.
 10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
 - a. långhalmen?
 - b. vassen?
 När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
 - b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
 - c. Hur behandlas takskägget?
 - d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?
 - b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med takläckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

ändast skar med gummisular

dem ruffas i en halvarejsa

är en del fall läcker dett idag en del
gambataket men då kan man ändast
körda med träsl. Beskäras taket är en
viktig sak, takskägget skärs av mitt inunder

Kej

man lägger först vissa bälter med
man har en liten knivspade så tar
man vitt knivspade viken knivarna
över sidorna och sjudra sin slags i
taket

Läcker man med vifvar så är nu krun man
ackmeel bröd så behöver man en här
uppe marken den andre är på insidan och
stickar ut träden

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper där Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

Taket lägges på läkt men vindniagren
järelj i raft när man lägger med
vidjor eller bräd.

Jag i gavarka stor utsträckning
på var sark

Önsjö säker, här är ingen
annan som kan lägga ett halvihals
läge mestas järna med snickeri
samt fjordbricks arbete.